

Kokmateriālu imports Apvienotajā Karalistē ir valsts drošības jautājums

Avoti: Lielbritānijas informācijas nozares vietnes un zemeunvalsts.lv

Organizācija Confor (Confederation of Forest Industries) valsts Parlamentā nāca klajā ar starpministriju ziņojumu, kurā pieprasa īpašu Ministru kabineta biroja uzraudzību kokmateriālu pieejamības jautājumos, jo tradicionālo koksnes piegādātāju resursi izzūd un Krievijas kokmateriāli, lai gan joprojām ir pakļauti sankcijām, iekļūst Eiropas tirgos.

Apvienotā Karaliste ir otrā lielākā kokmateriālu importētāja pasaulē. Neraugoties uz sankcijām, Krievijas kokmateriāli joprojām tiek tirgoti Eiropas piegāžu ķēdēs, tādējādi apdraudot tirdzniecības sistēmu, uz kā balstās valsts drošība. 80 % no visa piegādātā koksnes apjoma gada laikā ir oficiāli jāatzīst par risku valsts drošībai. Atkarība no koksnes importa var radīt ļoti lielas problēmas visai valsts ekonomikai. Tāds brīdinājums ir ziņojumā, kas nonācis Apvienotās Karalistes Pārstāvju palātā. To sagatavoja Meža nozaru konfederācija Confor. Starpministriju politikas ziņojums, - [Koksne: valsts drošības un ekonomiskās noturības jautājums](#), aicina britu valdībai uzskatīt koksni līdzās pārtikai un enerģijai par stratēģisku valsts resursu.

Ziņojuma publicēšana sekoja pēc Mežsaimniecības komisijas un organizācijas „Natural England” kopējās deklarācijas, kurā tās brīdināja, ka vietējo kokmateriālu trūkums ir valsts drošības jautājums, - tādējādi piešķirot institucionālu svarīgumu argumentiem, ko Confor iesniedza tieši parlamentam. Ziņojumā tiek norādīts, ka Apvienotās Karalistes stratēģiskā atkarība no importa pakļauj mājokļu būvniecību, kritisko infrastruktūru un zemu oglekļa emisiju būvniecības programmu ģeopolitiskām svārstībām, cenu nestabilitātei un ierobežotam piedāvājumam.

Mežsaimniecībā izmantojamās platības Lielbritānijā samazinās. Apvienotajā Karalistē mežu platību paplašināšana nesasniedz valdības plānotos mērķus. Vienlaikus jāuzsver, ka koka karkasa māju būvniecība Apvienotajā Karalistē kļūst arvien populārāka, jo

būvnieki pāriet uz ātrākām un zemu oglekļa emisiju būvniecības sistēmām.

Confor sniedz valdībai piecus ieteikumus

Tie ir tādi: Oficiāli iekļaut koksnes piegādes rādītājus Valsts drošības riska novērtējumā; izveidot starpministriju Koksnes nodrošinājuma darba grupu, kas atskaitās Ministru kabineta birojam; nodrošināt Finanšu ministrijas atbalstītu 20 gadu garantiju fondu produktīvo mežu platību veicināšanas pasākumiem; rūpniecības stratēģijā noteikt koksnes pārstrādi par stratēģisku ražošanas nozari; apņemties ik gadu publiski ziņot par atkarību no importa un iekšzemes jaudu.

Bens Leiks, parlamenta deputāts un partiju parlamentārās grupas mežsaimniecības un koksnes nodrošinājuma jautājumos priekšsēdētājs, atbalstīja šo iniciatīvu: “Koksne nav tikai lauku reģionu vai vides jautājums. Tā ir stratēģiska izejviela, kas nodrošina mājokļu, infrastruktūras un ekonomikas noturību visā Apvienotajā Karalistē,” viņš piebilda, norādot, ka vietējās mežsaimniecības un pārstrādes jaudas stiprināšana palīdzētu aizsargāt piegādes ķēdes, atbalstīt lauku ekonomiku un uzlabot gatavību iespējamajiem globālajiem satricinājumiem nākotnē.

Ziņojumā kā pierādījums tam, kā praksē izpaužas strukturālā neaizsargātība, tiek minēta Covid-19 pandēmija. Kad globālās kokmateriālu piegādes ķēdes sabruka pandēmijas ietekmē, dažos Eiropas tirgos kokmateriālu cenas gada laikā pieauga par vairāk nekā 60 procentiem, aizkavējot projektus un palielinot izmaksas visā Apvienotās Karalistes būvniecības nozarē. Vietējā ražošana nodrošināja to, ko *Confor* dēvē par stabilizējošu balstu. Ziņojumā tiek argumentēts, ka bez neatkarīgas ražošanas kapacitātes Lielbritānijā traucējumi mājokļu un infrastruktūras nodrošināšanā būtu bijuši ievērojami smagāki.

Ziņojumā Krievija tiek vērtēta kā, faktiski, vienīgais lielākais neizmantotais pasaules koksnes rezerves avots uz kuru Apvienotā Karaliste ģeopolitisku iemeslu dēļ nevar paļauties. Kanāda, kas ir vēsturiska koksnes piegādātāja, ir cietusi lielus koksnes zudumus kukaiņu invāzijas dēļ. Savukārt Ķīna trīsdesmit gadus ir nepārtraukti paplašinājusi savas koku plantācijas, lai samazinātu stratēģisko atkarību, un pašlaik ir pasaulē lielākā koksnes importētāja. Ķīna joprojām lielos apjomos iepērk koksni no Krievijas.

Confor izpilddirektors Stjuarts Gudols uzsver, ka Apvienotās Karalistes ļoti būtiskā atkarība no kokmateriālu importa ir “ne jau vienkārši tirdzniecības statistika, bet tā ir strukturāla stratēģiska neaizsargātība.” Izpilddirektors norādīja to, ka mājokļu nodrošināšana, būvniecība un zema oglekļa emisiju ekonomika ir pilnībā atkarīgas no kokmateriālu piegādēm. Mājokļu celtniecības stratēģija, kas balstās uz importētiem kokmateriāliem, arī nav elastīga. Apvienotā Karaliste importē 81% no visa tai nepieciešamā koksnes apjoma.

Mežsaimniecības un kokrūpniecības nozare valstī nodrošina vairāk nekā 90 000 darbavietu visā piegādes ķēdē un ik gadu dod 3 miljardu mārciņu ieguldījumu Lielbritānijas ekonomikā. To veido 180 kokzāģētavas un pirmapstrādes ražotnes. To lielākā daļa atrodas lauku reģionos, kur alternatīvas augstas pievienotās vērtības ražošanas iespējas ir ierobežotas. Katra darbavieta pārstrādes jomā nodrošina papildu darbavietas mežizstrādē, loģistikā, stādu audzētavās un būvniecībā, radot nozīmīgus vietējās ekonomikas attīstību veicinošus faktorus. Meža nozaru konfederācija *Confor* norāda to, ka Apvienotās Karalistes valdība mežsaimniecības un kokapstrādes nozīmi līdz šim ir novērtējusi daudz par zemu. Šobrīd situācijai ir jāmainās.